

IV. Znaczenie potrzeb

Sądzymy, że tych osiem czynników wyczerpuje istotę potrzeb człowieka i że *każdy* człowiek usiłuje zaspokoić *wszystkie* te potrzeby. Mogą one być zaspokojone w wielu dziedzinach. Jedną z tych dziedzin jest aktywność zawodowa. Innymi dziedzinami są miłość i przyjaźń, odpoczynek i czas wolny i, według Szondiego, również losy w chorobie i śmierci.

Potrzeby te mogą być zaspokajane kolejno według swego nasilenia i być faworyzowane, lub odwrotnie: mogą być tłumione (bardziej lub mniej silnie) przez wpływ otoczenia lub wychowanie. Jest również możliwe, że w czasie wzrostu i rozwoju osobistego niektóre z tych potrzeb wysuwają się na pierwszy plan, podczas gdy przedtem były utajone.

Nie tylko *sila* potrzeby, może się zmieniać, lecz także zmienia się jej *jakość*. Może ona się zmieniać następująco:

1. przez połączenie, wiązanie, sprzężenie z innymi potrzebami;
2. przez zakłócony rozwój, który może spowodować nadmierny przerost lub deformację;

Tytułem ilustracji tabela poniżej ilustruje napięcia między reakcjami czystymi, reakcjami słabymi i zdeformowanymi.

	Manifestacja normalnej potrzeby	Brak lub niedostateczność potrzeby	Deformacja potrzeby
W	Delikatność, skłonność do doznań, do przyjmowania i do odania się partnerowi w relacji.	Mała skłonność do zrzeczenia się. Sam nie może zatrzymać i odmawia przyjmowania.	Uległy, ulegający wpływom; łatwy do zwodzenia, nienormalne stosunki seksualne.
K	Siła fizyczna, wytrwałość, siła uderzania.	Brak twardości, mała zdolność dojścia do celu.	Brutalny fizycznie, agresywny, burzyciel, sadysta.
S _{SH}	Skłonność socjalna. Gotowość do pomocy, potrzeba czynienia dobra. Przedmiotem jest rozwój i rozkwit wszystkiego co jest żywe.	Brak udziału psychicznego, obojętność.	Krańcowo: popęd do pomocy i chronienia (nadopiekuńczość). Moralizm, przesadna dobroć, skrajna świadomość. Skrupulatność, wiara w autorytet.
S _E	Energia wewnętrzna: odwaga, popęd do działania, potrzeba ruchu, upodobanie do ryzyka.	Brak odwagi, bierność, brak przyjemności z ruchu.	Silne wzburzenia, wzruszenia: wściekłość, gniew, nienawiść / wrogość, zemsta, zazdrość. Manifestacja wzruszeń: mord, reakcje padaczkowe.
S _E	Energia zewnętrzna: poszukiwana jest każda postać dynamizmu (siły).	Brak zainteresowania dla zmiany otoczenia.	Szaleństwo przy kierownicy, terroryzm.
Z	Potrzeba pokazywania, potrzeba wyrażania siebie. Zmysł estetyczny: lubić widzieć piękne rzeczy i nadawać im kształt.	Blok w pokazywaniu siebie, lękliwość, Brak zaufania do siebie.	Próżność, błąd, potrzeba przyciągania wszędzie podziwu dla siebie, reakcje histeryczne.
V	Inteligencja, rozum, pragnienie jasności intelektualnej, popęd do poznania.	Brak koncentracji, brak zmysłu porządku i jasności, zaburzenia w uczeniu się, brak woli do nauzenia się.	Zachowanie przymusowe. Myślenie krańcowo użytkowe i funkcjonalne; punkt widzenia skoncentrowany na przychodzie. Sceptyczny, pedant, formalista, ograniczony, surowy, nieczuły, katatoniczny.
G	Umysł i duch. Potrzeba twórczości. Ogarnięcie przez natchnienia i pomysły.	Brak wyobraźni, mało twórczości. Niezdomy by wierzyć.	Fantasta, irrealista, spekulatywny, brak sensu realności. Nie stoi na ziemi. Reakcja paranoiczna, paniczny niepokój, halucynacje.
M	Materia, substancja, produktywność, dążność do posiadania. Zainteresowanie dla przeszłości, dla starych rzeczy. Czystość, higiena.	Brak czystości, stałości i wytrwałości.	Skąpstwo. Nie może przyzwyczać się do nowości, staje się depresyjny gdy dotyka go strata.
O _N	Oralność. Potrzeba pokarmowa, lubi dobrze zjeść.	Brak smaku do jedzenia.	Alkoholizm, żarłoczność, toksykomania, frywolność, marnotrawstwo.
O _R	Potrzeba mówienia i komunikowania się, zdolność do kontaktów i do uczestnictwa.	Mało kontaktów, brak zdolności wyrażania się ustnie.	Krańcowa potrzeba naprzykrzania się. Nie umie przerwać kontaktu, ciągle mówi.